

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla dr. Váczi Miklós ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Hadházi Éva ügyvéd által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2011. január 13. napján kelt 10.P.20.631/2009/48. számú ítélete ellen a felperes 49. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja és az alperes marasztalásának összegét a lejárt költségpótló járadék címén 1.903.845 (egymillió-kilencszázháromezer-nyolcszáznegyvenöt) forintra és kamataira felemeli azzal, hogy ebből 2009. január 1. napjától 1.663.845 (egymillió-hatszázhatvanháromezer-nyolcszáznegyvenöt) forint tőkerész alapján terheli kamatfizetési kötelezettség az alperest. A 2011. február 1. napjától kezdődően fizetendő költségpótló járadék egy havi összegét 48.080 (negyvennyolcezer-nyolcvan) forintra emeli fel. Az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 675.800 (hatszázhetvenötezer-nyolcszáz) forintra felemeli. Az alperes által a Magyar Állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 243.500 (kettőszáznegyvenháromezer-ötszáz) forintra leszállítja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 14.700 (tizennégyezer-hétszáz) forint, az alperest pedig, hogy ugyancsak a Magyar Államnak fizessen meg - ugyanolyan módon - 9.300 (kilencezer-háromszáz) forint másodfokú eljárási illetéket. A másodfokú eljárásban felmerült egyéb költségeiket a peres felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint 2007. október 5-én a felperes a s presszóban tartózkodott, amikor a F.L. által vezetett XXX-000 forgalmi rendszámú tehergépkocsi a presszónak ütközött. Az ütközés következtében az épület sérült és az épülettörmelék maga alá temette a felperes alsó végtagjait. Ennek következtében a felperes baloldali térdkalácsa morzsalékosan tört, a jobb lábszára is több helyen eltörött. Az esetet követően F.L. közvetítői eljárás keretében fájdalomdíj címén 100.000 forint jóvátételt fizetett a felperesnek az általa elszenvedett károsodás miatt.

A fenti baleset idején a felperes rokkantnyugdíjas volt, D-n lakott együtt a munkaviszonyban álló házastársával. A felperes 67 %-os mértékű munkaképesség-csökkenése mellett is részt vett a házkörűli és a háztartási munkák ellátásában, az állatok gondozásában, a kert művelésében. A háztáji állatok takarmányellátását jelentős részben ún. kukoricaböngészéssel biztosította, ami azt jelentette, hogy a kukorica-betakarítást követően a földtulajdonos engedélyével a betakarítás után maradt kukoricákat összegyűjtötte és felhasználta, ezért ellenértéket a földtulajdonosnak fizetnie nem kellett. A felperes és házastársa téli fűtésigényét tűzifa gyűjtésével szintén a felperes biztosította a M Zrt. engedélyével. A Zrt. tulajdonában álló erdőterületről fát gyűjtött, a felkészítetlen vékony fáért 1.500 forint + ÁFA/m³, a felkészítetlen, szabványon kívüli tűzifáért pedig 3.500 forint + ÁFA/m³ ellenértéket fizetve a fa tulajdonosának. A tűzifa ilyen módon gyűjtéssel történt beszerzése is jelentős mértékű költségmegtakarítást eredményezett a felperes és házastársa háztartásának költségvetésében.

A felperes a fenti baleset következtében elvesztette a korábbi 67 %-os munkaképesség-csökkenése mellett még általa ellátni tudott, fentiekben körülírt, munkák elvégzésére való képességét is, önmagában a balesetről eredő munkaképesség-csökkenése 36 %-os mértékű volt, amely 30 %-os egészségkárosodásnak felel meg. Az alsó végtagjainak mozgáskorlátozottsága, fájdalmassága járását nehézkessé teszi, korlátozza, az egyenetlen talajon való járás okozza számára a legnagyobb nehézséget, amivel korábban nem volt probléma. A felperes a házastársa segítségére szorul a tisztálkodásban, az öltözködésben is. A felperes által a baleset miatt szedett gyógyszerek: Algoflex izom- és izülettabletta, Flector gél, Venoruton kapszula, Dona por kéthavonta.

Az alperes, mint a károkozó F.L. által vezetett gépjármű felelősségbiztosítója, a felperes által elszenvedett károk miatt több részletben, összesen 3.000.000 forintot - ebből 2.200.000 forintot a per idején - fizetett nem vagyoni kártérítés címén, a vagyoni károk körében ápolási és gondozás díj címén 70.000 forintot, háztartási kisegítő címén az első három hónapra 45.000 forintot, a következő hat hónapra 90.000 forintot, házkörűli és mezőgazdasági munkákra az első három hónapban 27.690 forintot, 2008. első félévére 46.322 forintot, ezen kívül kukoricaböngészésre 2007-re 75.000 forintot, 2008. első félévére 37.500 forintot, gyógyszer többletköltség címén az első három hónapban havi 15.000 forintot, ezt követően kilenc hónapig havi 1.500, összesen 58.500 forintot fizetett.

A felperes keresetében 4.000.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest, az alperes által ténylegesen teljesített 3.000.000 forint beszámításával. A vagyoni kártérítés körében ápolási, gondozási díj címén az alperes 70.000 forintos teljesítése mellett további 245.000 forint lejárt járadék megfizetésére kérte kötelezni. Módosított kereseti kérelmében a háztartási- és mezőgazdasági költségpótló járadék címén 2007-re 105.800 forint lejárt költségpótló járadék, 2008-ra 449.975 forint, 2009-re 477.150 forint, 2010. október 31. napjáig 420.270 forint, míg 2010. november 1-től 42.027 forint havi járadék és 2011. január 1-től 44.292 forint havi költségpótló járadék fizetésére kérte kötelezni az alperest. A fagyűjtés és kukoricaböngészés költségpótló járadék díját éves összegben kérte meghatározni 125.000 forintban, míg a kukorica éves költségpótló járadékát 180.000 forintban kérte megállapítani és ennek megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Gyógyszer költségpótló járadék címén kérte beszámítani az alperes 58.500 forintos teljesítését, közlekedési többletköltség címén 2008. január 1-től 5.000 forint havi összegben kérte az alperest járadékfizetésre kötelezni. A gyógyszerrel kapcsolatos költségpótló járadékot 2008. február 1. napjától kérte megállapítani azzal, hogy az alperesi fizetést az azt megelőző időszakra kívánja elszámolni. Kérte költségben marasztalni az alperest figyelembe véve a pert megelőző 150.000 forint felmerült ügyvédi munkadíjat is, valamint azt, hogy az eljárás során teljesítette az alperes a nagy összegű nem vagyoni kártérítést késedelmi kamattal együtt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy a felperest ért sérülésekkel arányban álló nem vagyoni kárt 3.000.000 forintban megfizették, ugyanígy a vagyoni kárigény kapcsán álláspontja az volt, hogy az általuk teljesített összegeken felül további kifizetés ilyen címén nem indokolt a felperes állapota miatt. Hivatkozott a korábban fennálló sorsszerű megbetegedésekre, amely miatt álláspontja szerint a felperes állításával ellentétben az általa megjelölt munkák végzésére nem volt alkalmas. Kérte a közvetítői eljárás során a felperesnek kifizetett 100.000 forint beszámítását és a felperes költségben történő marasztalását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 900.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2007. október 5. napjától számított késedelmi kamatai, 1.631.288 forint lejárt költségpótló járadék és ebből 240.000 forint tőke után 2008. január 1. napjától 1.386.288 forint tőke után 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre számított késedelmi kamatai megfizetésére, valamint 450.618 forint perköltség megfizetésére a felperes részére. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen a felperesnek 2011. február 1. napjától kezdődően minden hónap első napjáig 35.217 forint költségpótló járadékot, és minden év november első napjáig 136.000 forint egyszeri éves költségpótló járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet járadékra vonatkozó rendelkezéseit fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak az illetékes állami adóhatóság felhívására 304.000 forint le nem rótt eljárási illetéket, a Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására pedig 144.030 forint előlegezett szakértői díjat.

Az elsőfokú bíróság a felperes fizikai és pszichikai egészségromlását, életlehetőségeinek beszűkülését, mindennapi életvitelének jelentős mértékű elnehezülését értékelve 4.000.000 forintban határozta meg a személyi sérelem kompenzálásának mértékét és figyelembe vette az alperes 3.000.000 forintos, valamint a károkozó 100.000 forintos teljesítését is. A fennmaradó 900.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte még az alperest. A vagyoni kártérítés körében a kihallgatott tanúk vallomása, a becsatolt okiratok tartalma, valamint a kirendelt igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes a 67 %-os mértékű munkaképesség-csökkenése mellett is képes volt a balesetet megelőzően a háztartási és házkörüli munkák egy részének elvégzésére és ezek teljesítésében részt is vett. A felperes és házastársa között megoszló indokolt munkák munkaidő szükségletét, valamint ezek pénzben kifejezhető értékét K.J. igazságügyi szakértő szakértői véleménye alapján határozta meg. Ennek során a módosított szakértői véleményt vette figyelembe, amely a felperesre eső éves munkaórák számát 810-ben határozta meg, kizárólag a könnyű munkák körében, ennek megfelelően a könnyű fizikai munkára számított óradíjat alkalmazta. A felperes gyógyszerkiadással kapcsolatos költségpótló járadékát havi 4.800 forintban határozta meg. A tűzifa éves költségpótló járadékának számításakor ugyancsak K.J. igazságügyi szakértő véleménye alapján a felperes által megjelölt évi 24 m³ famennyiség helyett 10 m³-ben határozta meg a felperes és házastársa éves tűzifa szükségletét és ugyancsak a szakértői vélemény alapján a tűzifa korábbi beszerzésének megghiúsulása miatti többletkiadást évi 30.000 forintban állapította meg. A kukoricaböngészéssel beszerzett állati takarmány értékét szintén K.J. igazságügyi szakértő véleménye alapján 2007-re 159.000, 2008-ra 75.000, 2009-re 84.000 forintban határozta meg, a jövőre nézve pedig az elmúlt három év számtani átlagát vette alapul, ami 106.000 forint.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatása és a módosított kereseti kérelme maradéktalan teljesítése iránt. Vitatta a háztartási, házkörüli kisegítő munkákra eső járadék elsőfokú bíróság által alkalmazott számításnak a helyességét és e tekintetben kifogásolta a módosított szakértői vélemény kritikamentes elfogadását. Utalt arra, hogy a szakértő szakértői véleményének módosítása során az alapszakvéleményben írt munkaóra szükséglet éves számát a felperes észrevételei alapján megemelte, ennek ellenére az alapszakvéleményének tartalmával megegyezően fenntartotta azt a véleményét, hogy a felperesre csak 810 munkaóra esett a teljes munkaidő szükségletből, holott „fogalmi lehetetlenség, hogy a kieső munkaérték megnövekedő óraszám mellett azonos maradjon”. Utalt rá, hogy nem követhető a kerti és háztartási, valamint a férfi és női munkák arányosításának szempontrendszer, e tekintetben az, hogy milyen számítás eredménye a felperesre esően figyelembevett 810 órás éves munkamennyiség. Utalt arra, hogy a nyolc órás munkaviszonyban dolgozó feleség mellett az otthon lévő férjre nyilvánvalóan több háztartási munka jutott, mint átlagos munkamegosztású családoknál. Álláspontja szerint a felperesnél kiesett háztartási, házkörüli munkaórák számítása során az alapszakértői vélemény és a módosított szakértői

vélemény összevetésével a megnövekedett óraszámokra tovább kell vinni a kieső munkaórák arányát az elszámolásban és ilyen módon kell számítani a felperes kereseti követelésének megalapozott mértékét. Utalt rá, hogy az ítélet a teljes munkamennyiség meghatározása tekintetében számítási hibát is tartalmaz, mert az összes munkaóra 1950 volt az ítéletben álló 1850-nek szemben. Indokolatlannak találta a munkaórakat kizárólag a könnyű munkák óradíjával számítani. Utalt rá, hogy a felperes ténylegesen végzett nehéznek minősülő munkákat is a balesetet megelőzően és e tekintetben csak az orvosszakértő által kivihetetlennek minősített munkák figyelmen kívül hagyását tartotta indokoltnak. Vitatta a gyógyszerköltség számításának helyességét is. Kifogásolta a tűzifa gyújtás elmaradásából származó kár mértékének a megállapítását. Hivatkozott a szakértői véleménnyel szemben az elsőfokú eljárásban általa becsatolt szállítólevelek tartalmára, amelyekkel álláspontja szerint igazolta a 2007. évben a telkére beszállított tűzifa mennyiségét 24 m³-ben. Kiemelte, hogy a fa értékének számításakor levonásra került, illetve a bekerülési költséghez hozzáadódik a felperes fagyújtási munkájának értéke, azonban a háztartási, házkörüli munkák járadékánál ezt nem vonta a számítás körébe a bíróság. Álláspontja szerint „ez azt jelenti, hogy a faérték számításánál úgy válik a munka a számítás elemévé, hogy az ebből értelemszerűen következő munkaérték-kiesés körébe nem került bele”. A nem vagyoni kártérítés tekintetében kérte figyelmen kívül hagyni a közvetítői eljárás során megfizetett 100.000 forintot, álláspontja szerint ugyanis az nem vonható a nem vagyoni kártérítést csökkentő kifizetések körébe, mert a nem vagyoni kártérítés mértéke nem egzakt és számítható kárösszeg, nem is lehet mechanikusan beleszámítani az okozó által fizetett összeget a bíróság által számított mértékbe. Vitatta a perköltségszámítás és perköltségmegosztás helyességét és e tekintetben a pert megelőzően felmerült 150.000 forintos ügyvédi munkadíjat nem a perköltségek, hanem a kárainak érvényesítésével összefüggő költségek, tehát a pert megelőzően kifizetett dologi károk körében kérte figyelembe venni és elszámolni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos.

A felperes a per főtárgyát tekintve négy ponton támadta az elsőfokú ítéletet: a háztartási, házkörüli munkákból a felperesre eső órák és óradíj számítása tekintetében, a gyógyszer többletköltség számítása tekintetében, az éves tűzifa szükséglet beszerzésének többletköltsége tekintetében, a nem vagyoni kártérítés összegének számítása tekintetében. Ezek közül az első kettő fellebbezési támadást találta részben megalapozottnak a másodfokú bíróság.

K.J. igazságügyi szakértő a szakértői véleményének 05. számú mellékletében munkálta ki a felperes tulajdonában lévő lakóházas ingatlanon szükséges házi, házkörüli és mezőgazdasági, illetve kukoricaböngészési, erdei fagyújtási kézimunkák éves mennyiségét a baleset előtti időszakra. Ezeket három kategóriába sorolta: nehéz, középnehéz és könnyű. A fagyújtás, kocsira rakás, beszállítás, valamint a kukoricaböngészés munkáit a nehéz kategóriába sorolta. Ezekből és az

egyéb nehéz munkákból felperesre eső munkát nem vett számításba. A középnehéz munkák éves mennyiségét 700 órában, a könnyű munkákét 630 órában határozta meg. A középnehéz munkák éves mennyiségéből 500 órát számított felperes által elvégzett, a könnyű munkák éves mennyiségéből pedig 310 órát számított felperes által elvégzett munkaként. A felperes vitatta a munkaidő-szükséglet számításának helyességét. A felperes észrevételei alapján a kirendelt igazságügyi szakértő a szakértői véleményét módosította. A módosított 05. számú mellékletben az összes nehéz munka éves óraszükségletét 380-ban határozta meg, a középnehéz munkák éves munkaóra szükségletét 850-ben, a könnyű munkákért 960-ban állapította meg. Ebből a baleset előtti felperesi munkákra 810 órát javasolt elfogadni kizárólag a könnyű munkák köréből. Az alap szakértői véleményében foglaltaktól e tekintetben azért tért el, mert a felperes rokkantsági nyugdíjazását megalapozó OOSZI orvosszakértői vélemény tartalmából kiemelkedő jelentőséget tulajdonított annak az adatnak, hogy „nem foglalkoztatható fokozottan balesetveszélyes, közepesen nehéz-nehez fizikai munkakörben”. Ebből pedig arra következtetett a felperes ténybeli előadásával szemben, hogy a balesetet megelőzően csak könnyű munkák végzésére volt képes. A házi, házkörüli munkák tekintetében a módosított szakértői véleményében lakóház külső-belső festésére, mázolására és a kerítés évenkénti mázolására, javítására összesen 100 munkaórát számított, ebből 40 nehéz, 40 középnehéz, 20 könnyű kategóriába esett. Ilyen munkáknak a felperes és házastársa által történő elvégzésére vonatkozó peradatok egyébként nem merültek fel. A szakértői vélemény a munkák óradíját a nehéz kategóriában 2007-re 425, 2008-ra 450, 2009-re 475, 2010-re 500 forintban, a középnehéz kategóriában 2007-re 400, 2008-ra 425, 2009-re 450, 2010-re 475 forintban, a könnyű kategóriában 2007-re 375, 2008-ra 400, 2009-re 425, 2010-re 450 forintban adta meg.

K.J. igazságügyi szakértő fenti módosított szakértői véleményétől eltérően a kirendelt orvosszakértő a véleményének 5. pontjában rögzítette, hogy a felperes „pihenő közbeiktatásával képes lehetett mezőgazdasági munkák és háztáji munkák, állatok ellátására, kukoricaszedésre, tűzifaszedésre is, amelyek jelentős teher emelésével nem jártak és közben pihenőket lehetett közbeiktatni”. Ezek a munkafajták nem kizárólag könnyű kategóriájúak. K.J. igazságügyi szakértő által értékelt OOSZI rehabilitációs szakértői vélemény kizárólag a foglalkoztatási rehabilitáció körében értékelhető, azt rögzíti, hogy a felperes könnyű munkákkal akár foglalkozásszerűen is terhelhető volt a balesetet megelőzően. Az OOSZI szakértői vélemény és a kirendelt igazságügyi orvosszakértői vélemény nem ellentmondásosak: a felperes munkaviszonyban való terhelhetősége könnyű munkákra korlátozódott, de a mindennapi életvitelével felmerülő házi, házkörüli, kerti munkák közül a tanúk elmondásának megfelelően képes lehetett középnehéz munkák elvégzésére is. A felperes fizikai teljesítőképességének megítélése az orvosszakértő kompetenciájába esik, ezért erre figyelemmel kell lenni. K.J. módosított szakértői véleménye részben ellentétben állt az orvosszakértői vélemény, mint egyéb aggálymentes peradat tartalmával, tehát indokolt lehetett volna a Pp.182.§ (3) bekezdésének az alkalmazása. Az ellentmondás azonban feloldható volt a módosított szakértői vélemény megfelelő számítási korrekciójával

is. E tekintetben a másodfokú bíróság is a leglogikusabbnak a felperes által kért arányosítást találta, azaz K.J. alapszakértői véleményének és módosított szakértői véleményének összevetését. Ennek figyelembevételével a másodfokú bíróság a következő számításokat végezte el.

Az eredeti szakértői véleményben összesen 700 óra középnehéz munkát tüntetett fel a szakértő, amelyből a felperesre esőként 500-at számított. E kettőnek az aránya 71,4 %. A könnyű munkák teljes éves időszükségletét 630 órában adta meg, ebből a felperesre esőként 310-et jelölt meg. E kettőnek az aránya 49,2 %. A középnehéz munkák éves időszükségletét a módosított szakértői véleményben (figyelman kívül hagyva a házfestésre és kerítésfestésre számított tételeket) 810 órában határozta meg. Ennek 71,4 %-a 578 óra. A könnyű munkák éves munkaidő-szükséglete a módosított szakértői vélemény szerint (ugyancsak figyelman kívül hagyva a kérdéses tételeket) 940 óra. Ennek 49,2 %-a 462 óra. Az 578 és 462 óra összeadva 1040 órát tesz ki éves átlagban, ami egy napra lebontva 2,85 óra munkavégzést jelent. Ez nyilvánvalóan nem lehet eltúlzott a felperes 67 %-os munkaképesség-csökkenése mellett sem a kiemelt igazságügyi orvosszakértő szakértői véleményét is figyelembe véve. Ezért a másodfokú bíróság az ily módon arányosított 578, illetőleg 462 munkaórakkal számította a felperes háztartási és háztáji kieső munkáira eső járadék összegét. A 2007. év III. negyedévére ez 144,5 óra középnehéz munkát, valamint 115,5 óra könnyű munkát jelentett. 400, illetve 375 forintos óradíjjal számítva ez összesen 101.112 forintot tesz ki. 2008-ra 578 óra középnehéz munka 425 forintos óradíjjal, valamint 462 óra könnyűmunka 400 forintos óradíjjal 430.450 forintot tesz ki. A 2007. év III. negyedévére és 2008. évre eső számított óradíj együttesen 531.562 forint. Ebből számította le a másodfokú bíróság az alperes által e címen már megfizetett 209.012 forintot, a maradványösszeg 322.550 forint. 2009-re az előbbi munkaórakkal és a szakértő által a vonatkozó évre megadott óradíjakkal számítva összesen 456.450 forint, 2010-re 482.450 forint adódik. A 2011. évre vonatkozóan a másodfokú bíróság a szakértő által a megelőző évekre adott emelés figyelembevételével a középnehéz munkákra 500, a könnyű munkákra 475 forintos óradíjat vett alapul. Ezzel számítva az egy óra eső érték 42.371 forint. 2007. októberétől 2011. januárjáig bezárólag az elmaradt járadékhatralék 1.303.821 forintot tesz ki. Ez megnövelve a 2008-2009-2010-es évekre eső kukoricaböngészés és tűzifa többletköltség évi 136.000 forintos összegével, mindösszesen 1.903.845 forintos eredményt ad.

A többletgyógyszer költségpótló járadék számítása tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól ugyancsak eltérő véleményre jutott. A fájdalomcsillapító 732 forintos és a Flector gél 999 forintos havi költsége tekintetében nem vitatta a felperes az elsőfokú bíróság ítéletét. A Dona por ára a perben becsatolt okirati bizonyítékok szerint dobozonként 3.353 forint volt. Egy dobozban 20 egység gyógyszer szerepel, egy napra egy egység számítandó. Az egy havi költség az egy egység 30,5 szorosa alapján állapítható meg, figyelembe véve az egyes hónapok napjainak eltéréseit. A Dona port azonban kéthavonta szedi a felperes. $[[3352:20] \times 30,5]:2 = 2.557$ forint. A Venoruton kapszulából egy doboz 2.329 forint. Ebben 50 egység található, egy napra egy egységnyi gyógyszer esik.

Az egy egység 30,5-lel felszorozva 1.421 forintot ad. E négy gyógyszer havi költsége 5.709 forintot tesz ki. A 2008. februárjától 2011. januárjáig terjedő 36 hónapra ez 205.524 forintot jelent, amelyből az elsőfokú ítélet megállapításai szerint 13.500 forint leszámítandó, a maradvány összeg 192.024 forint. A folyamatosan fizetendő havi járadék összege 42.371 forintos és 5.709 forintos részösszegekből tevődik össze, ami 48.080 forintot ad.

A fenti számítások eredményeként változtatta meg a másodfokú bíróság a per főtárgyára nézve az elsőfokú bíróság ítéletét. A hátralékos összeget az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatala időpontja figyelembevételével számította a másodfokú bíróság is, szem előtt tartva azt, hogy a folyamatosan fizetendő járadékok tekintetében az elsőfokú bíróság az ítéletét előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

A tűzifára eső többletköltség számítása tekintetében nem találta a másodfokú bíróság teljesíthetőnek a fellebbezést. A kirendelt igazságügyi szakértőnek e tekintetben aggálytalan szakértői véleménye a helyszín konkrét ismeretében a felperes és házastársa éves tűzifa szükségletét 10 m³-ben határozta meg. A felperes csatolt ugyan az elsőfokú eljárásban négy szállítólevelet, amely szerint egy adott napon négy részletben összesen 24 m³ tűzifa beszállítására került sor a felpereshez, ez azonban az egyéb peradatokkal való összevetésben sem igazolja megfelelően és a szakértői véleménnyel szemben a felperes tűzifa szükségletének az éves mennyiségét, ami a felperes által megjelölt mennyiségben a felperes által lakott lakóház alapterületéhez és légteréhez viszonyítva eleve eltúlzottnak tűnik. Az ebből fakadó kétségek alaposságát megfelelően igazolják a tanúvallomások is. A felperes maga adta elő, hogy a téli tüzelőt a szomszédjával és az öccsével „összeállva” szedték össze, fűrészelték fel és szállították haza. Előadta, hogy egy téli szezonra két pótkocsi mennyiségben kell neki és a házastársának tűzifa. H.M., a felperes szomszédja tanúvallomásában elmondta, hogy a tűzifa szállítását általában traktorral intézte a felperes, 3-4 kocsival hozta haza a fát, egy-egy fuvar 6-7.000 forint lehetett. Cs.L. a tanúvallomásában elmondta, hogy ő szintén részt vett a tűzifagyűjtésben, azt úgy oldották meg, hogy közösen kimentek az erdőre, lefejszézték a tűzifákat, lepucolták az ágfát, majd behozták. Előadta, hogy a felperesnek több tűzifára volt szüksége, mint neki, a felperesnek egy évben 2-3 pótkocsinyi fa is szükséges lehetett. Elmondta, hogy a traktorosoknak fizettek a fuvarért vagy ő próbálta ismerőssel megoldani és akkor visszasegítettek.

Ezekből a tanúvallomásokból kitűnően a felperes által szállítólevelekkel igazolni kívánt mennyiség nem kizárólag az ő éves tűzifaszükségletét, hanem a fagyűjtésben résztvevő társaira eső mennyiséget is tartalmazta. Az a körülmény, hogy mind a négy szállítólevél a felperes címére szólt, önmagában nem alkalmas annak megállapítására, hogy a teljes mennyiséget a felperes használta fel, hiszen értelemszerűen a fuvar célállomása a felperes és a szomszédja tekintetében is lehet azonos. A felperes maga is előadta, hogy neki egy fűtési időnyben csak két pótkocsinak megfelelő tűzifára volt szüksége, nem pedig négyre, ahogy a szállítólevelekkel igazolni kívánta. Cs.L. tanúvallomásából kiderül, hogy még a

fuvart is közösen fizették, illetőleg annak költségeit is közösen állták. Mindezek tehát a felperes bizonyítási igényével ellentétben a szakértői vélemény megállapítását támasztják alá, ezért az elsőfokú bíróság is helyesen fogadta el döntése alapjául e tekintetben K.J. igazságügyi szakértő véleményét.

A károkozó által a felperesnek térített 100.000 forint nem vagyoni kártérítésbe való beszámíthatósága tekintetében ugyancsak egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjával. Helytálló a felperesnek az a véleménye, hogy a nem vagyoni kártérítés mértéke nem határozható meg egzakt és számítható módon, hanem mérlegelés eredménye. A mérlegelés eredményeként e kompenzációs összeget az elsőfokú bíróság 4.000.000 forintban határozta meg. Ennek meghatározását a felperes sem kifogásolta. Az sem vitás, hogy a károkozó nem vagyoni kártérítésként vagy bármely más jogcímen fizetett 100.000 forintot a felperesnek, hanem fájdalomdíjként, azaz az elszenvedett sérülés miatt, tehát a személyét ért kár bekövetkezése ellenében. A felperes személyi kárát tehát már a károkozó 100.000 forinttal kompenzálta. A felperes személyi kárának kompenzálásaként meghatározott és nem vitatott 4.000.000 forintból 100.000 forint tehát már a károkozótól megtérült, az alperes csak a fennmaradó összeg fizetésére köteles.

A perköltségviselés körében ugyancsak módosította részben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét. Tekintettel arra, hogy a kereset nem csak a nemvagyoni kártérítésre, hanem a vagyoni kártérítésre irányuló részében is jelentős részben mérlegelésen alapuló döntésre irányult, a másodfokú bíróság a perköltségek megosztása körében alkalmazta a Pp.81.§ (2) bekezdését, amely szerint ha a per kártérítésre irányuló egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak. Az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalásaként figyelembe vehető számítási alap 3.100.000 forint nemvagyoni kártérítésből és 957.960 forint vagyoni kártérítési pertárgy értékből tevődik össze, ami együttesen 4.057.960 forintot tesz ki. A felperes a jogi képviseletével felmerült ügyvédi munkadíjat a per jogerős befejezésének esetére a pertárgy érték 20 %-ában kérte megállapítani a közötte és a jogi képviselője között létrejött megállapodás figyelembevételével. A 20 %-os mértéket a másodfokú bíróság kirívóan eltúlzottnak és a pervesztes ellenfélre át nem háríthatónak találta. A díjkikötési megállapodás tényére is figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§ (2) bekezdésének alkalmazásával 10 %-ban határozta meg a felperes által alperessel szemben érvényesíthető jogi képviseleti munkadíj mértékét. Ez az elsőfokú eljárásra nézve 405.800 forintot tesz ki. Ezen kívül a felperes a Pp.75.§ (1) bekezdését is figyelembe véve érvényesítheti a pert megelőzően a jogvita rendezésével kapcsolatosan felmerült 150.000 forintos ügyvédi költségét, valamint a peres eljárás folyamán általa előlegezett és felhasznált 120.000 forintos szakértői díjat is, mindez együttesen 675.800 forintot tesz ki.

A fentiek alapján a Pp.253.§ (2) bekezdése alkalmazásával változtatta meg részben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az elsőfokú bíróság az állam javára fizetendő eljárási illeték összegét nem a fenti számítás alkalmazásával határozta meg. Az alperes pervesztességéhez igazodó és az illeték számításának alapjául figyelembe vehető összeg 4.057.960 forint, ennek 6 %-a 243.500 forintot tesz ki. Az alperes által fizetendő eljárási illeték összegét ezért a másodfokú bíróság a Pp.253.§ (3) bekezdésének utolsó mondata alkalmazásával erre a mértékre leszállította.

A fellebbezés csak részben volt sikeres és kisebb részben. A másodfokú eljárásban felmerült költségek megosztása tekintetében a másodfokú bíróság alkalmazhatónak találta a Pp.81.§ (1) bekezdését, azaz a perköltségeknek a pervesztesség arányában történő megosztását. A fellebbezésben vitatott érték 100.000 forint nemvagyonosi kártérítés 38.400 forint gyógyszer többletköltség, 166.500 forint házi-, és házkörüli munkákra eső járadék, valamint 95.000 forint tűzifa költségpótló járadék, ami együttesen 399.900 forintot tesz ki, ebből 154.368 forintban határozható meg a felperes fellebbezésének sikeres mértéke. A másodfokú eljárásban felmerült, állam által előlegezett illetéket ennek arányában kötelesek viselni a peres felek. Egyebekben a Pp.81.§ (1) bekezdésének alkalmazásával úgy rendelkezett a másodfokú bíróság, hogy az egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

P é c s , 2011. szeptember 22.

dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, dr. Kutasi Tünde s.k. bíró